

Tres ressenyes

Diccionari de barbarismes, de Josep Ruaix i Vinyet, Ed. Claret, Barcelona 2011.

Aquesta obra equival a una edició reduïda, i en format de butxaca, de la part més important (per al gran públic) del *Nou diccionari auxiliar*, publicat recentment per l'autor; concretament, de la part anomenada «repertori lexicogràfic d'interferències en el català d'avui».

Constitueix, doncs, un diccionari de barbarismes actualit-

zat i fet amb criteris moderns (és a dir, objectiu i matisat). Per això es forneix, de cada barbarisme o mot interferit, la forma exacta en la llengua de provenença i es distingeix entre forasterismes o estrangerismes (mots o expressions amb fonètica totalment o parcialment forastera), barbarismes propis de persones o sectors amb poca competència lingüística, barbarismes ordinaris (més o menys generalitzats, més o menys inconscients) i barbarismes discutits o dubtosos (sobre els quals es dona la informació suficient perquè el lector es pugui formar un criteri propi). En resum, un diccionari molt útil per a depurar el llenguatge en la mesura convenient a cadascú. ◆

***

A la vora del foc. Contes i molt més que contes, de Climent Forner, Edicions de l'Albí, Berga 2011

Heus aquí gairebé una vintena d'històries, en concret disset, que el lector podrà acollir com si es tractés de veritables contes, i de molt més que contes, explicats

per l'àvia, un capvespre d'hivern, prop de la llar de foc. D'aquí, doncs, el títol tan escascent d'aquest llibre, *A la vora del foc*, que aplega autèntics relats, escrits en una llengua molt viva, hereva de la que ha bastit les creences i les tradicions transmises per via oral. És, de fet, el conjunt de narracions de tota mena que l'autor ha anat confegeint, al llarg de la seva dilatada i rica vida literària, i que havien romàs disperses i, en algun cas, inèdites. En efecte, el gran poeta que és Climent Forner, revestit de narrador, ens obsequia ara amb aquest esplèndid recull, que de ben segur farà les delícies de tota mena de lectors, infants, joves i de totes les edats. Perquè, com ell ens recorda, «l'infant és el pare de l'home». ◆

***

Carles Riba i Joan Maragall o la moral de la paraula, de Jaume Medina, Ed. Llengua Nacional, Barcelona 2011

Paraules de J. Medina: «Un dia, en ocasió del cinquantenari de la mort del poeta Carles Riba (1893-

1959), els responsables de la direcció de la revista *Serra d'Or*, en la qual havia estat publicat per primera vegada l'any 1959 l'article titulat «He cregut i és per això que he parlat», un dels més importants d'aquest autor, em van demanar que en parlés. El text, complex i dens, era una reflexió sobre les relacions d'ell mateix amb Joan Maragall —les relacions personals, directes, escasses però intenses, i les relacions del poeta que s'anava fent i anava evolucionant en comparació amb l'obra ja per sempre fixada de l'altre poeta—, unes relacions d'admiració, també de situació, d'assimilació i d'interpretació, com ningú més del seu temps va ser capaç de dur a terme. En haver complert l'encàrrec per a la revista montserratina, vaig decidir continuar el treball, perfeccionar-lo i anar a fons en l'estudi d'aquest treball ribià, a fi de conèixer més bé les personalitats de Joan Maragall i de Carles Riba, i tenir, d'aquesta manera, una perspectiva històrica més ben delimitada i un sòlid punt de referència amb el qual es pogués contrastar l'activitat poètica produïda a casa nostra amb posterioritat a la modelica producció de l'un i de l'altre.» ◆

Notícies d'abans d'ahir

August Rafanell, **Notícies d'abans d'ahir**. *Llengua i cultura catalanes al segle XX*, Editorial A Contra Vent, Barcelona 2011.

Després d'haver-nos ofert, l'any 2006, la voluminosa obra *La illusió occitana* (que vam ressenyar dins *Llengua Nacional*, núm. 61, p. 46), August Rafanell (Barcelona, 1963), professor d'història de la llengua catalana a la Universitat de Girona, ens ofereix un altre llibre, bastant gruixut (594 pp.), en què aplega diversos assaigs sobre el tema que expressa el subtítol de l'obra (*Llengua i cultura catalanes al segle XX*). Després d'un «Pòrtic», l'obra es divideix en dues parts. La primera es compon de deu capítols amb els següents encapçalaments: «La illusió francesa», «Català i occità sobre el mapa», «Pels límits de la consciència», «Imaginacions noucentistes», «Els efectes d'un banquet», «La bella mentida de Montoliu», «Miquel i Planas, a la dreta de Fabra», «Pro Germània», «Mistral sota Franco» i «Antoni Griera, el filòleg català

del Règim». La segona part és una monografia sobre «La destrucció del català durant el franquisme». Finalment vénen les «Notes» (que el lector podria consultar amb més comoditat si es trobessin a peu de pàgina) i un «Índex onomàstic».

El doctor Rafanell forneix molta documentació sobre els temes que tracta i fins i tot podríem dir que ens proporciona «xafarderries» curioses per als qui ens interessem per la història de la nostra llengua i, més en general, de la nostra cultura. A més, escriu d'una forma molt amena, planera i viva. En aquest sentit, ajuda a llegir bé el fet que l'autor segueix (amb alguna excepció, probablement deguda a inadvertència) la normativa fabriana sobre l'ús del guionet en els mots compostos, com també que escriu amb dues erres (tal com hauria de ser) l'adj. *correligionari* i el v. *erradicar*, i, encara, grafia *veinat* (reflectint la

pronúncia tradicional, amb diftong) i *folclor i folclòric* (adaptant aquests anglicismes a l'ortografia catalana, com ja hauria d'haver fet tothom després de tants anys de fer-los servir). En canvi, trobem discutibles altres opcions gramaticals de l'autor i, sobretot, lamentem que abandoni la necessària distinció, en la llengua escrita, entre les preposicions *per* i *per a* (ell escriu sempre *per*).

Sigui com sigui, hem d'agrair al professor Rafanell aquesta nova aportació al coneixement d'una matèria que coneix molt bé i que toca de ple les preocupacions dels socis i lectors de *Llengua Nacional*. ◆

JOSEP RUAIX I VINYET